

تشریح دین از زمان حضرت نوح(ع) آغاز شده است

استاد درس خارج حوزه علمیه قم گفت: اگر بگوییم اولین نبی، نوح بوده است در این صورت قبل از نوح اصلا کفر معنا ندارد زیرا کفر وقتی معنا دارد که دینی وجود داشته باشد.

استاد درس خارج حوزه علمیه قم گفت: اگر بگوییم اولین نبی، نوح بوده است در این صورت قبل از نوح اصلا کفر معنا ندارد زیرا کفر وقتی معنا دارد که دینی وجود داشته باشد.

مهدی هادوی تهرانی به گزارش ایکنای، آیت‌الله مهدی هادوی تهرانی؛ استاد درس خارج حوزه علمیه، ۲۰ آذرماه در ادامه سلسله مباحث تفسیری خود که در مدرسه آیت‌الله العظمی گلپایگانی برگزار شد به ادامه تفسیر آیات سوره عنکبوت پرداخت که گزیده سخنان وی را می‌خوانید؛

آیه ۲۸ سوره مبارکه عنکبوت فرمود: وَعَادًا وَتَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَاكِينِهِمْ^ط وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ قَصَدَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ؛ شیخ طوسی فرموده است که برخی می‌گویند همه مؤمن بودند و برخی می‌گویند همه کافر بودند و برخی هم می‌گویند این افراد اگر عقل خود را به کار می‌بستند می‌توانستند حق را از باطل تشخیص دهند؛ علامه طباطبایی هم فرمود برخی معتقدند مستبصرین یعنی کسانی که بر فطرت الهی بودند. در آیه ۲۱۳ بقره «كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً قَبْلَ اللَّهِ التَّيْبِينَ مَبْشُرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأُنزِلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ^ط وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ^ط فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ لِأِيْدِيهِ^ط وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» توضیح دادیم که فطرت به قبل از نوح برمی‌گردد ولی عاد و ثمود به دوره بعد از نوح برمی‌گردند.

گفتیم شیخ طوسی معتقد است ضحاک و قتاده مستبصرین را افراد بر حق می‌دانند. بنده عرض می‌کنم قبل از ظهور دین یعنی اگر اولین آورنده دین را حضرت نوح(ع) قلمداد کنیم کفر معنا ندارد؛ زیرا حضرت آدم در قرآن به عنوان نبی و رسول یاد نشده است گرچه در روایات و زیارات و ادعیه داریم و در زیارت حضرت معصومه(س) هم می‌گوییم؛ السلام علی آدم صفوه الله و نوح نبی الله، یعنی در مورد نوح لفظ نبی را به کار می‌بریم نه در مورد آدم.

شروع دین از دوره نوح(ع)

به هر حال اگر بپذیریم که آدم، پیامبر(ص) بوده است بحث ما معنای خود را از دست می‌دهد ولی اگر بگوییم اولین نبی، نوح بوده است در این صورت قبل از نوح اصلا کفر معنا ندارد زیرا کفر وقتی معنا دارد که دینی وجود داشته باشد و انسان نسبت به آن کفر بورزد. احساس غریزی وجود داشته است کما اینکه حیوانات دارند؛ البته بماند که طبق برخی روایات برخی حیوانات شیعه و برخی سنی هستند مثلا می‌گویند جغد شیعی است و دائما در خرابه‌ها برای امام حسین(ع) گریه می‌کند ولی گنجشک سنی است؛ ما این روایات را نمی‌خواهیم نفی کنیم ولی با عقل سازگار نیست زیرا حیوانات اصلا مکلف نیستند که بخواهند شیعه و سنی باشند یا مؤمن و کافر باشند. فطرت موجودات همگی فطرت الهی است به خصوص انسان زیرا همه از خدا هستند و بازگشت همه به سوی خداست.

موجودات ملزم به چیزی نیستند که لفظ کفر و ایمان برای آنان به کار ببریم بنابراین اینکه خداوند فرمود؛ كان الناس امة واحدة، به معنای این است که همه مردم قبل از اینکه دینی بیاید هم یک رنگ بودند و مکلف به دین خاصی نبودند و بعدا برخی به دین کفر ورزیدند. انبیاء به عنوان مبشرین و مندرین آمدند و با خودشان دین آوردند و در این حالت کافر و مؤمن معنادار می‌شود زیرا کفار زیر بار دستورات دین نمی‌روند و خدا طرفدار مؤمنین است. (لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ^ط وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ).

البته روزی خدا برای مؤمن و کافر گشوده است ولی خداوند یاری خاصی به بندگان مؤمنش می‌دهد و آنان را یاری می‌کند و هر قدر ما به خدا نزدیکتر شویم از یاری خاص خدا بهره مند خواهیم شد. البته انسان دائما در معرض امتحان است و هر قدر امتحانات بیشتر شود ایمان ما هم بیشتر سنجیده خواهد شد؛ به تعبیر آیت‌الله شهید بهشتی، بهشت را به بها می‌دهند نه به بهانه. وقتی لحظات سخت زندگی بر انسان فشار می‌آورد آن وقت دینداری او محک می‌خورد و در این شرایط افرادی گرفتار لغزش می‌شوند.

خداوند دائما مؤمنین را به ذکر و یاد خود دعوت می‌کند تا این حمایت از انسان مؤمن دائمی باشد و رابطه او با خدا قطع و گرفتار غفلت نشود و تاثیر این ذکر و یاد در زندگی انسان، واقعی است یعنی اگر انسان واقعا ذاکر و به یاد خدا باشد مسیر زندگی او عوض خواهد شد؛ فرمودند: اگر ۴۰ روز انسان خود را برای خدا مخلص کند چشمه‌های حکمت بر قلب و زبان او جاری می‌شود؛ علامه طباطبایی فرموده بود که اگر غیز از این شد مرا لعنت کنید و بزرگان ما این مسئله را تجربه کرده‌اند.